

KLIMAATVERANDERING

Limburgse wijnboeren gestart met extreem vroege druivenpluk na hete zomer

De zomer van 2026 was de warmste ooit in ons land en dat zorgt ervoor dat Limburgse wijnboeren extreem vroeg aan hun oogst beginnen. Eind augustus werden de eerste druiven al binnengehaald, dankzij de hitte en het grote aantal zonuren. „We hadden nog een week eerder moeten beginnen.”

EYSERHEIDE/SEVENUM
FRANK BENNEKER

Een absoluut unicum in de geschiedenis van Domein de Wijngaardsberg: de oogst start in augustus, schreef wijnmaker Jules Nijst uit Ulestraten. Op zondag 30 augustus werden bij De Wijngaardsberg de eerste druiven geplukt. Normaal staat de start van de oogst pas vanaf half september op de jaarkalender van Limburgse wijnboeren.

Bij Wijngoed Thorn in Midden-Limburg waren ze er zelfs nog drie dagen eerder bij. „Sommige jaren begonnen we wel een maand later met de pluk”, vertelt Harry Vorselen van Wijngoed Thorn. „Dat is echt een gigantisch verschil; dit is een extreem vroege oogst. We zijn begonnen met het plukken van frühburgunder en pinot noir voor onze mousserende wijn en rosé.” Bij Domaine Salamander in Eysereide worden de druiven vanaf maandag van de ranken geknipt. Deze week moeten de frühburgunder en siegerrebe geoogst worden. „Dat is een paar weken vroeger dan normaal, maar eigenlijk hadden we nog een week eerder moeten beginnen”, constateert wijnboer John Cox terwijl hij kijkt naar de trossen frühburgunder die zijn vrijwilligers in de emmers deponeren. „Ze beginnen al behoorlijk in te drogen. Maar het suikergehalte is goed en de zuren zijn ook nog op orde.”

Wijnmakers zijn tegen het einde van de zomer continu aan het meten en proeven hoe het zit met de aroma's en het suiker- en zuurgehalte in hun druiven, vertelt Hans Verdellen van wijngaard Zaerums Genieten in Sevenum. Hij begon afgelopen zondag met het binnenhalen van zijn solaris-druiven. „Twee weken vroeger dan normaal.”

Zonuren

Bij Zaerums Genieten kunnen mensen zich opgeven voor het programma 'Wijnboer voor een dag'. Verdellen: „Ze gaan een dag plukken en komen in het voorjaar terug om te proeven wat voor wijn er van hun oogst gemaakt is. Mensen willen niet alleen wijn drinken, ze willen het ook beleven. Op zo'n plukdag leren we ze over het proces in de wijngaard en hoe wijn ge-

John Cox is bezig met de pluk van frühburgunder in de wijngaard van Domaine Salamander. ERMINDO ARMINO

maakt wordt. Dat verhaal plaatsen we in het perspectief van klimaatontwikkeling en hoe we daarmee omgaan.”

Die klimaatverandering zorgt ervoor dat windruiven, die baat hebben bij zon en warmte, in Limburg steeds beter gedijen. We hebben inmiddels een klimaat dat vergelijkbaar is met dat van de Franse bourgognestreek pakweg dertig jaar geleden. „Het aantal zonuren neemt toe”, zegt Verdellen. „De zone met het aantal zonuren die in 1970 ter hoogte van Parijs hing, is inmiddels naar Nederland verschoven.”

Rijpen

De warmte en het aantal zonuren zijn niet de enige factoren die voor de extreem vroege oogst zorgen, vult Vorselen aan. „Door de zachtere winters beginnen de knoppen in het voorjaar steeds vroeger uit

John Cox met een deel van zijn oogst uit 2026. ERMINDO ARMINO

te lopen. Daardoor krijg je een snellere ontwikkeling van de druiven, doordat ze rijpen in een periode dat je nog lange dagen hebt.” Limburg is niet de enige wijnstreek met een vroege oogst. „Ik heb nieuwsberichten gelezen over wijnboeren in Frankrijk en Italië die al in juli met plukken moesten beginnen”, vertelt Cox. „Hartje zomer en dan al druiven plukken, dat is echt ongekend. En dan moesten ze ook nog in de nacht plukken, omdat het overdag warmer dan 35 graden werd. Dat gaan we in Limburg hopelijk niet meemaken. Ik denk dat het dan ook niet meer lukt om vrijwilligers te vinden.” Zon en hitte zijn niet alleen maar

goed nieuws voor wijnmakers. Op dagen dat het kwik richting de 40 graden Celsius gaat, zijn druiven gevoelig voor zonnebrand. „Dat zorgt voor dilemma's”, zegt Cox. „Zo moet ik bijvoorbeeld besluiten of ik mijn wijnranken ga ontbladeren. Door bladeren weg te halen hebben schimmels minder kans, maar bladeren zijn ook een natuurlijke bescherming tegen te veel zon.” De klimaatopwarming lijkt op het eerste oog goed nieuws voor de Limburgse wijn, maar er is dus een keerzijde. „Het is niet alleen maar hosanna”, zegt Vorselen. „Door het veranderende klimaat hebben we ook meer last van extremen. Doordat de knoppen

van wijnstokken door de zachte winters vroeger uitlopen, zijn ze ook kwetsbaar voor vorst in het voorjaar.”

Daar weten wijnmakers in Zuid-Limburg alles van. In het voorjaar van 2024 zorgde een ogenschijnlijk matig nachtvorstje ervoor dat menig wijnboer maar 10 procent van de normale oogst kon binnenhalen. „Dit jaar zit alles mee”, zegt Verdellen. „Maar als ik zo'n uitspraak doe, moet ik een slag om de arm houden. Er hoeft maar een flinke hagelbui te komen en er hangt geen fruit meer aan mijn stokken, maar jam.”

Mooie oogst

Ervan uitgaande dat zulke rampspoed de Limburgse wijnbouw bespaard blijft, verwacht Verdellen dat hij een heel mooie oogst binnen kan halen. „De suikers en de zuren kloppen en de aroma's zijn goed. Als je van deze oogst geen goede wijn weet te maken, kan je er als wijnmaker beter mee stoppen.” Ook in Thorn en Eysereide hangt het fruit er mooi bij. Een heet jaar als 2026 heeft nog een aardig voordeel, merkt Vorselen. „Zoals het er nu uitziet, is het een goed idee om een deel van mijn pinot gris langer te laten hangen. Zo kan hij meer suikers en hopelijk ook botrytis (edele rotting, red.) ontwikkelen. Dit jaar is een uitgelezen mogelijkheid om dessertwijn te maken. Dat is het mooie van een jaar als dit: we kunnen alle soorten maken, mousserend, wit, rosé, rood en dessertwijn.”